

Opisy zajęć odbywających się w trakcie konferencji pt. "Ewaluacja wewnętrzna w szkole podstawowej" organizowanej przez Instytut Badań Edukacyjnych

1. Interpretacja wyników standaryzowanych testów osiągnięć szkolnych – wykład

Przewidywany czas: 45 min.

Forma zajęć: **wykład w trakcie sesji plenarnej** (piątek, 28 listopada 2014 r.)

1 a. Interpretacja wyników standaryzowanych testów osiągnięć szkolnych – warsztaty

Przewidywany czas: 45 min.

Forma zajęć: warsztat

W pracy nauczyciela coraz większą rolę zaczynają odgrywać standaryzowane testy. Są one używane na egzaminach, w badaniach diagnostycznych (np. OBUT), czy w poradnictwie psychologiczno-pedagogicznym. W trakcie zajęć warsztatowych przedstawione zostaną różne skale pomiarowe, na których prezentowane są wyniki takich testów. Na konkretnych przykładach omówione zostaną sposoby interpretacji wyników. W przystępny sposób wyjaśnione zostanie, co oznacza, że IQ ucznia wynosi 135, rezultat w teście czytania mieści się w 7 staninie, a wynik na egzaminie gimnazjalnym lokuje ucznia w 99 centylu.

2. Testy u progu szkoły – miary gotowości szkolnej?

W roku szkolnym 2014/2015 do szkół podstawowych trafią dzieci sześciolatnie. Po raz pierwszy naukę szkolną rozpoczną dzieci sześciolatnie, nie z wyboru rodziców lecz ze względu na obowiązek szkolny dotyczący dzieci w tym wieku. Jednocześnie poradnie psychologiczno-pedagogiczne obserwują wzmożone zainteresowanie usługami testowania gotowości szkolnej dzieci. Podczas wykładu przedstawione zostaną najpopularniejsze testy używane do opisu kompetencji dzieci rozpoczynających naukę, a w części warsztatowej uczestnicy zapoznają się z Testem Umiejętności na Starcie Szkolnym opracowanym w Instytucie Badań Edukacyjnych.

Przewidywany czas: 45 min.

Forma zajęć: wykład z elementami warsztatu

3. Testowanie możliwości poznawczych uczniów na przykładzie Testu Pamięci Roboczej

Stosowanie testów inteligencji ma swoją wieloletnią tradycję, a także grono przeciwników. Warto jednak pamiętać, że miara inteligencji nie jest jedynym konstruktem mówiącym o możliwościach intelektualnych dziecka. Podczas części wykładowej przedstawione zostaną testy i zdolności poznawcze najczęściej stosowane do pomiaru kompetencji poznawczych dzieci na pierwszym i drugim etapie edukacyjnym. Podczas części warsztatowej, uczestnicy będą mieli okazję zapoznać się z opracowanym w Instytucie Badań Edukacyjnych – Testem Pamięci Roboczej.

Przewidywany czas: 45 min.

Forma zajęć: wykład z elementami warsztatu

4. Kontekstowy model efektywności nauczania dla I etapu edukacyjnego

Efektywność nauczania mówi nam o wykorzystaniu przez szkołę zasobów uczniowskich. Proponowana miara efektywności pokazuje, czy szkoła uzyskuje wyniki nauczania wyższe, czy też niższe w porównaniu ze statystycznie podobnymi szkołami (szkołami o podobnych zasobach uczniowskich). W trakcie badań podłużnych prowadzonych na reprezentatywnej próbie 180 szkół podstawowych zebrano informacje o różnych aspektach statusu społeczno-ekonomicznego rodziny ucznia oraz zmierzono poziom inteligencji uczniów w I klasie. Na zakończenie trzeciej klasy zmierzono wyniki nauczania w trzech obszarach: umiejętności czytania, świadomości językowej oraz umiejętności matematycznych. Uwzględniając te wyniki oraz informacje o zasobach uczniowskich, opracowano kontekstowy model oceny efektywności nauczania na

I etapie edukacyjnym. Na wykładzie opowiemy, jak model powstawał, jakimi własnościami się charakteryzuje i jak może być wykorzystywany przez szkołę.

Przewidywany czas: 45 min.

Forma zajęć: wykład

5. Nierówności edukacyjne - nasilenie na I etapie edukacyjnym i środki zaradcze

Jednym z ważnych, a w Polsce rzadko dyskutowanych, aspektów jakości szkoły jest poziom nierówności edukacyjnych. Na wykładzie na podstawie danych zebranych w ramach badania SUEK zostaną przeanalizowane nierówności edukacyjne związane z różnymi aspektami statusu ekonomiczno-społecznego rodziny ucznia. Zostanie pokazane, jak silnie osiągnięcia ucznia wyznaczone są przez takie cechy rodziny jak wykształcenie rodziców, zasoby materialne, bezrobocie, wielopokoleniowość, wielodzietność czy wielkość miejscowości. Przedstawione zostaną różne sposoby wyrównywania szans edukacyjnych.

Przewidywany czas: 45 min.

Forma zajęć: wykład

6. Czy samoocena szkolna jest skutkiem czy przyczyną osiągnięć szkolnych? Oceny i informacje zwrotne od nauczycieli jako narzędzia wzmacniania samooceny uczniów.

Samoocena szkolna jest związana m.in z motywacją do nauki, aspiracjami edukacyjnymi, wyborem różnych ścieżek kształcenia, a także psychologicznym dobrostanem, satysfakcją życiową, czy zdrowiem psychicznym. Jest także powiązana z osiągnięciami szkolnymi, a określenie kierunku tej zależności pozwala na sformułowanie ważnych wniosków odnośnie praktyki nauczania. Stopnie szkolne, podobnie jak informacje zwrotne na temat pracy ucznia na lekcji, są traktowane przez nauczycieli nie tylko jako komunikat o poziomie wiedzy uczniów, ale także jako narzędzie motywacyjne, regulujące samoocenę ucznia. Na wykładzie zostaną omówione wyniki analiz zależności pomiędzy ocenami a samooceną uczniowską, uzyskane na podstawie danych pochodzących z badania SUEK. Ponadto zaprezentowane zostaną praktyki wzmacniania samooceny i motywacji uczniów do nauki, wykorzystujące różnego typu informacje zwrotne.

Przewidywany czas: 45 min.

Forma zajęć: wykład

7. Język angielski w szkole podstawowej. Co wpływa na umiejętności uczniów?

W ramach Badania efektywności nauczania języka angielskiego w szkole podstawowej (BENJA) określono jakie czynniki szkolne i pozaszkolne wpływają na umiejętności językowe uczniów. Oprócz istotnego wpływu środowiska domowego odnotowano zróżnicowanie umiejętności uczniów między szkołami. Podczas wykładu omówimy w jaki sposób rozwiązania systemowe na poziomie szkoły (np. podział na grupy językowe) mogą przyczynić się do rozwoju umiejętności językowych dzieci oraz w jaki sposób wspomagać umiejętności komunikacyjne uczniów w świetle nowego egzaminu szóstoklasisty.

Przewidywany czas: 45 min.

Forma zajęć: interaktywny wykład

8. Jak wyglądają dobre lekcje języka angielskiego?

Obserwacje lekcji języka angielskiego w klasach VI, prowadzone za pomocą specjalnie przygotowanego programu komputerowego ARGOS, były ważną i nowatorską częścią Badania efektywności nauczania języka angielskiego (BENJA). W pierwszej części warsztatu omówimy wyniki analiz transkrypcji obserwowanych lekcji pokazując z jakich form pracy i materiałów dydaktycznych korzystają nauczyciele oraz w jaki sposób uczniowie i nauczyciele posługują się na lekcjach językiem angielskim. W drugiej części warsztatu dyskusji poddane będą sposoby rozwijania umiejętności słuchania i mówienia oraz oceniania wypowiedzi ustnej w kontekście wykorzystania materiałów autentycznych. Biorąc pod uwagę istotny wpływ środowiska

domowego na rozwój umiejętności dzieci w języku obcym, powiemy też co mogą zrobić rodzice, aby wesprzeć naukę dzieci w domu.

Przewidywany czas: 90 min.

Forma zajęć: warsztat

9. Model edukacyjnej wartości dodanej dla II etapu edukacyjnego

Ogląd pracy szkoły nie tylko przez wyniki końcowe, ale także przez pryzmat efektywności nauczania, daje dodatkowy impuls do poszerzenia wiedzy szkoły o sobie samej. W przypadku, gdy o zasobach uczniowskich wnioskujemy na podstawie uprzednich osiągnięć uczniów, zmierzonych ogólnopolskim testem czy egzaminem zewnętrznym, miarę efektywności nauczania nazywamy edukacyjną wartością dodaną (EWD). Dla szkół biorących udział w 2011 roku w Ogólnopolskim Badaniu Umiejętności Trzecioklasistów (OBUT) roku opracowano model edukacyjnej wartości dodanej dla II etapu edukacyjnego. W modelu uwzględniono wyniki testów OBUT 2011 oraz sprawdzianu 2014. Na wykładzie opowiemy, jak powstawał ten model i przedstawimy jego własności. Omówione też będą podstawowe pojęcia statystyczne, którymi będziemy się posługiwali na zajęciach warsztatowych. Pokażemy przykład zastosowania wskaźników EWD w ewaluacji wewnątrzszkolnej.

Przewidywany czas: 45 min.

Forma zajęć: wykład

10. Kalkulator EWD SP

Pierwsza część warsztatów (90 min.) zostanie poświęcona nauce obsługi prostego programu komputerowego służącego do obliczania wskaźników wartości dodanej dla II etapu edukacyjnego, tzw. kalkulatora EWD SP. Uczestnicy proszeni są o zabranie ze sobą laptopów i zainstalowanie programu Kalkulator EWD SP dostępnego na stronie www.ewd.edu.pl. Pokazane zostaną możliwości kalkulatora, sposoby wizualizacji i analizy danych. Dyskutowane będą możliwe interpretacje wyników z zachowaniem zasad poprawności wnioskowania statystycznego. Uczestnicy będą pracować na danych udostępnionych przez prowadzącego, ale można pracować też na danych swojej szkoły. Plik z danymi należy przygotować wcześniej, zgodnie z wytycznymi zawartymi w opisie Kalkulatora EWD SP na stronie internetowej. Druga część warsztatów (90 min.) będzie poświęcona analizie studiów przypadku. Uczestnicy, pracując w grupach, otrzymają do samodzielnego przeanalizowania studia przypadku, przygotowane na podstawie danych konkretnych szkół. Zaproponowane studia przypadku mają pokazać możliwości wykorzystania EWD w ewaluacji wewnętrznej w szkole podstawowej.

Przewidywany czas: 90 min.

Forma zajęć: warsztat (potrzebne laptopy uczestników)

11. Porównywalne między latami wyniki sprawdzianu

Arkusze egzaminacyjne zastosowane na sprawdzianie w szóstej klasie szkoły podstawowej, podobnie jak w przypadku pozostałych egzaminów, różnią się w kolejnych latach pomiędzy sobą poziomem trudności, pomimo że są przygotowywane w każdym roku według takiej samej specyfikacji ustalonej przez Centralną Komisję Egzaminacyjną. Jednak nawet najbardziej doskonale procedury tworzenia arkuszy egzaminacyjnych nie zapewnią ich pełnej porównywalności. Aby móc oddzielić od siebie faktyczny efekt zmian w poziomie trudności arkuszy egzaminacyjnych od możliwych zmian w poziomie umiejętności uczniów między poszczególnymi latami, niezbędne jest wprowadzenie takich mechanizmów, które pozwolą na wyrugowanie z końcowego wyniku losowych wahań trudności między arkuszami zastosowanymi do przeprowadzenia sprawdzianu w kolejnych sesjach egzaminacyjnych. W trakcie wykładu przedstawione zostanie, w jaki sposób uzyskano porównywalne między latami wyniki sprawdzianu w okresie od 2002 do 2013 roku.

Przewidywany czas: 45 min.

Forma zajęć: wykład

12. Wyniki sprawdzianu a ocenianie wewnątrzszkolne

Każdego roku zanim uczniowie rozjadą się na wakacje, nauczyciele pozyskują informację o ich wynikach sprawdzianu, która może być wykorzystana do analizy opanowanych umiejętności, które były przedmiotem pomiaru na sprawdzianie. Informacja ta może być w refleksyjny sposób wykorzystana do doskonalenia środowiska uczenia się w klasie. Warto jednak pamiętać, że rezultat egzaminu nie powinien być analizowany i interpretowany w oderwaniu od wyników oceniania wewnątrzszkolnego zarówno kształtującego jak i sumującego. Podstawa programowa opisuje szerokie spektrum wymagań, z których tylko część poddaje się sprawdzianu na egzaminie. W trakcie wykładu przedstawione zostaną relacje pomiędzy ocenianiem zewnętrznym i wewnątrzszkolnym oraz próba interpretacji osiągnięć uczniów w kontekście wyników sprawdzianu i wyników oceniania wewnątrzszkolnego.

Przewidywany czas: 45 min.

Forma zajęć: **wykład w trakcie sesji plenarnej** (piątek, 28 listopada 2014 r.)

13. Interpretacja porównywalnych między latami wyników sprawdzianu dla szkoły, gminy, województwa i kraju

Na stronie IBE pod adresem pwe.ibe.edu.pl dostępne są porównywalne między latami wyniki sprawdzianu w latach 2002-2013. Jest to przydatne narzędzie pozwalające na analizę, jak zmieniały się wyniki sprawdzianu nie tylko w skali kraju, województwa, czy gminy ale także w poszczególnych szkołach. W trakcie warsztatów uczestnicy nauczą się korzystania z dostępnego serwisu, poznają możliwości i ograniczenia interpretacji tych wyników i wykorzystania w pracy własnej szkoły.

Przewidywany czas: 90 min.

Forma zajęć: warsztat (potrzebne laptopy uczestników)

14. Dyskusja: Między testomanią a testofobią, czyli po co nam sprawdzian w klasie VI szkoły podstawowej?

Planowana jest dyskusja z udziałem ekspertów, w której przedstawione zostaną argumenty zwolenników i przeciwników sprawdzianu w klasie VI szkoły podstawowej. Czy sprawdzian jest w ogóle potrzebny? Jeżeli tak, to jaką powinien mieć formę? Czy szkole w ogóle potrzebne są egzaminy? Czy testy są dobrym sposobem sprawdzania uczniowskich osiągnięć? - to pytania, na które będziemy poszukiwać odpowiedzi.

Przewidywany czas: 90 min.

Forma zajęć: dyskusja